

VETCERT

Standaard Veteraanbomenbeheer

Uitvoerend niveau

Versie Mei 2018

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

n°: 1

Titel: Veteraanbomen; herkenning en waardering

Samenvatting: Uitvoerders hebben kennis van verschillende types veteraanbomen en hun waarde.

Algemene kennisvelden en vaardigheden <i>De uitvoerder kan</i>	Specifieke kennisvelden en vaardigheden <i>Met name:</i>
1. veteraanbomen herkennen in hun verscheidenheid aan vormen en contexten. 2. de brede waaier aan waarden uitleggen die veteraanbomen vertegenwoordigen.	a) een boomtechnisch correcte definitie van een veteraanboom geven. b) zich bewust zijn van het feit dat de definitie van een veteraanboom kan verschillen in wetgeving, officiële richtlijnen en in verschillende landen. c) veteraanbomen identificeren, ongeacht de vorm waarin ze zich ontwikkelden als gevolg van vroeger beheer en/of omgevingsfactoren. a) de ecologische, cultuurhistorische, sociale en esthetische waarde omschrijven die veteraanbomen kunnen leveren. b) in gesprek gaan met een brede waaier aan gesprekspartners over de waarde van veteraanbomen en hun specifieke beheernoden.

n°: 2

Titel: Groei, ontwikkeling en veroudering van bomen: de rol van fysiologische functie en disfunctie.

Samenvatting: Uitvoerders begrijpen hoe bomen groeien, verouderen en aftakelen en waarom dit relevant is voor veteraanbomenbeheer.

<p>Algemene kennisvelden en vaardigheden</p> <p><i>De uitvoerder kan</i></p>	<p>Uitvoerders begrijpen hoe bomen groeien, verouderen en aftakelen en waarom dit relevant is voor veteraanbomenbeheer. Specifieke kennisvelden en vaardigheden</p> <p><i>Met name:</i></p>
<p>1. Omschrijven hoe bomen groeien.</p> <p>2. Het verouderingsproces van bomen omschrijven en waarom ze zo lang kunnen leven.</p> <p>3. De impact van beschadiging op bomen omschrijven.</p>	<p>a) de structurele en functionele karakteristieken van bomen omschrijven die hen toelaten om te blijven groeien voor onbepaalde tijd.</p> <p>b) zich bewust zijn de brede waaier aan factoren die beïnvloeden hoe bomen groeien, meer specifiek veteraanbomen.</p> <p>a) de ontwikkeling van bomen omschrijven naarmate ze ouder worden, inclusief het proces van uitholling.</p> <p>b) zich bewust zijn van de veerkracht en overlevingsstrategieën waardoor veteraanbomen zeer oud kunnen worden.</p> <p>c) zich bewust zijn van semionafhankelijke ‘functionele eenheden’ en hoe deze het beheer van veteraanbomen beïnvloeden.</p> <p>a) de impact van beschadiging (inclusief snoeien) op bomen omschrijven.</p> <p>b) zich bewust zijn van de voornaamste verdedigingsmechanismen van een boom om zich te verweren tegen stress of een verwonding.</p> <p>c) zich bewust zijn van de verschillen tussen boomsoorten inzake hun reactie op beschadiging en houtrot.</p>

n°: 3

Titel: Wortels van veteraanbomen en de bodem

Samenvatting: Uitvoerders begrijpen wat een gezonde bodem is en hoe bodemdegradatie een negatieve impact heeft op de conditie van veteraanbomen.

Algemene kennisvelden en vaardigheden <i>De uitvoerder kan</i>	Specifieke kennisvelden en vaardigheden <i>Met name:</i>
<p>1. Omschrijven wat een natuurlijke bodem is en hoe deze een effect heeft op de boomconditie.</p> <p>2. De factoren omschrijven die een nadelig effect kunnen hebben op de bodem rond veteraanbomen en deze factoren op het terrein herkennen.</p> <p>3. Identificeren waar en hoe wortels en mycorrhiza groeien.</p>	<p>a) het belang van een gezonde bodem uitleggen, en waarom veteraanbomen gevoelig zijn voor veranderingen in de bodem.</p> <p>b) de verschillen tussen bodemtypes omschrijven en hun impact op de wortelomgeving van bomen.</p> <p>a) zich bewust zijn van de effecten van een mineralentekort of –overschot, vervuiling en verontreiniging op veteraanbomen.</p> <p>b) verschillende types van bodemdegradatie beschrijven en zich bewust zijn van hoe zijn/haar eigen acties een impact hebben op de bodem.</p> <p>a) zich bewust zijn van de courante modellen van wortelarchitectuur en hoe wortelontwikkeling beïnvloed wordt door de omgeving.</p> <p>b) de relatie tussen boven- en ondergrondse groei uitleggen.</p> <p>c) zich bewust zijn van de symbiotische relaties tussen boomwortels en andere organismen, inclusief de voordelen die ze leveren.</p> <p>d) zich bewust zijn van hoe moeilijk het is om de exacte locatie van boomwortels te bepalen.</p>

n°: 4

Titel: Veteraanbomen als ecosystemen

Samenvatting: Uitvoerders begrijpen het ecologische belang van veteraanbomen, zowel individueel als in het landschap.

Algemene kennisvelden en vaardigheden <i>De uitvoerder kan</i>	Specifieke kennisvelden en vaardigheden <i>Met name:</i>
<p>1. Het spectrum van de ecologische waarden van bomen omschrijven, en hoe ze passen in het bredere ecosysteem.</p> <p>2) Biotopen in veteraanbomen op het terrein herkennen.</p>	<p>a) zich bewust zijn van het biodiversiteitsbelang van de overvloedige en eeuwenlang continue aanwezigheid van biotopen geassocieerd met veteraanbomen.</p> <p>b) zich bewust zijn van het belang van de verspreiding van veteraanbomen in het landschap en de mobiliteit van geassocieerde organismen.</p> <p>c) begrijpen hoe individuele veteraanbomen deel uitmaken van het bredere ecosysteem en herkennen hoe ecologische processen gelinkt zijn.</p> <p>d) zich bewust zijn van de complexiteit en diversiteit van biotopen die veteraanbomen leveren. Inclusief:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe deze variëren tussen boomsoorten. • Hoe deze variëren als gevolg van de geschiedenis van een boom. • Hoe deze veranderen doorheen de tijd. • Dat habitatvereisten verschillen tussen organismen onderling en zelfs tussen verschillende levensstadia van hetzelfde organisme. <p>a) verschillende potentiële microbiotopen geassocieerd met veteraanbomen identificeren en zich bewust zijn van de organismen die ervan afhangen.</p> <p>b) Rottend hout van verschillende types en in verschillende afbraakstadia herkennen.</p>

VETcert Standaard Veteraanbomenbeheer (Uitvoerend Niveau) – Versie Mei 2018

n°: 5

Titel: De waarde van veteraanbomen voor de mens

Samenvatting: Uitvoerders begrijpen het sociale belang van veteraanbomen.

Algemene kennisvelden en vaardigheden	Specifieke kennisvelden en vaardigheden
<i>De uitvoerder kan</i>	<i>Met name:</i>
1. De sociale waarde van veteraanbomen omschrijven.	a) de sociale waarde van veteraanbomen en de impact op het beheer begrijpen. b) zich bewust zijn van het belang van een publiek draagvlak voor de bescherming en het beheer van veteraanbomen.

n°: 6

Titel: De cultuurhistorische waarde van veteraanbomen

Samenvatting: Uitvoerders kennen het belang van de cultuurhistorische en esthetische waarde van veteraanbomen.

Algemene kennisvelden en vaardigheden	Specifieke kennisvelden en vaardigheden
<i>De uitvoerder kan</i> 1. De historische, esthetische en culturele context van een veteraanboom herkennen.	<i>Met name:</i> a) zich bewust zijn van de vroegere of huidige esthetische context waarin een veteraanboom zich bevindt en van hoe intact die is. b) de cultuurhistorische en esthetische waarde van veteraanbomen omschrijven, en hun relatie met de omgeving doorheen de tijd.

n°: 7

Titel: Gegevensopname/inventarisatie van veteranenbomen.

Samenvatting: Uitvoerders kunnen gegevens opnemen van veteranenbomen als input voor het beheer.

Algemene kennisvelden en vaardigheden <i>De uitvoerder kan</i>	Specifieke kennisvelden en vaardigheden <i>Met name:</i>
1. Een gegevensopname/inventarisatie uitvoeren van veteranenbomen om beheer- of beschermingsmaatregelen te bepalen.	a) voorafgaand aan beheerwerken een gegevensopname van de veteranenboom en zijn omgeving uitvoeren, afgestemd op de uit te voeren werken, en deze gegevens gebruiken als input voor het beheer. b) omschrijven hoe biomechanische defecten tegelijk een hoge ecologische waarde kunnen hebben. c) voldoende informatie verzamelen om anderen toe te laten de veteranenboom te lokaliseren.

n°: 8

Titel: Wetgeving en officiële richtlijnen over veteraanbomen.

Samenvatting: Uitvoerders begrijpen de relevante wetgeving en officiële richtlijnen op hun werkplek: wat er onder de wetgeving valt, wat verboden is en wat de toelatingsprocedures zijn om werken uit te voeren.

Algemene kennisvelden en vaardigheden	Specifieke kennisvelden en vaardigheden
<i>De uitvoerder kan</i> 1. De wetgeving begrijpen met een impact op het beheer van veteraanbomen.	<i>Met name:</i> a) zich bewust zijn van de wetgeving die zijn/haar werk aan veteraanbomen beïnvloedt. b) zich er bewust van zijn dat als hij/zij in een andere streek of land werkt, de wetgeving inzake veteraanbomen anders kan zijn.

n°: 9

Titel: Risicobeheer van veteraanbomen

Samenvatting: Uitvoerders begrijpen hoe risico beoordeeld kan worden, in overeenstemming met de wetgeving en erkende 'goede praktijken' in de sector.

Algemene kennisvelden en vaardigheden <i>De uitvoerder kan</i>	Specifieke kennisvelden en vaardigheden <i>Met name:</i>
1. Begrijpen hoe een boomveiligheidsbeoordeling gebeurt bij veteraanbomen.	a) het verschil uitleggen tussen het potentieel om schade te veroorzaken (gevaar) en de kans dat er schade optreedt (risico). b) een boomveiligheidsbeoordeling van een veteraanboom uitvoeren volgens een bruikbare methodiek. c) andere opties voor risicobeheer identificeren dan vellen of snoeien.

n°: 10

Titel: Veteraanbomen in verstedelijkte omgeving

Samenvatting: Uitvoerders begrijpen hoe veteraanbomen moeten behandeld worden in de loop van de planning en uitvoering van stedelijke ontwikkeling en wat de bedreigingen en kansen zijn.

Algemene kennisvelden en vaardigheden	Specifieke kennisvelden en vaardigheden
<i>De uitvoerder kan</i> 1. Begrijpen op welke manier veteraanbomen in rekening moeten worden gebracht bij planning en uitvoering van (bouw)werken.	<i>Met name:</i> a) de principes van boombescherming op bouwerven begrijpen en hoe dit een impact heeft op de uitvoering van beheerwerken.

n°: 11

Titel: Veteraanbomenbeheer in al zijn facetten.

Samenvatting: Uitvoerders hebben een diepgaande kennis van het beheer van veteraanbomen en passen hun kennis en vaardigheden toe om een hoog kwaliteitsniveau te halen in hun werk.

Algemene kennisvelden en vaardigheden	Specifieke kennisvelden en vaardigheden
<i>De uitvoerder kan</i> 1. De basisprincipes van veteraanbomenbeheer uitleggen. 2. De afwegingen voor het beheer van veteraanbomen en hun omgeving bespreken. 3. Instructies uitvoeren voor biotoopverbetering in de omgeving van veteraanbomen, waar nodig.	<i>Met name:</i> a) uitleggen wat het algemene doel is van alle veteraanbomenbeheer en waarom het nodig kan zijn om veteraanbomen te beheren. b) het beslissingsproces omschrijven dat voorafgaat aan veteraanbomenbeheer. a) bedreigingen voor specifieke veteraanbomen of bomengroepen identificeren. b) de reactie van een specifieke veteraanboom op vroeger beheer of op natuurlijke gebeurtenissen beschrijven, en hoe dit het toekomstig beheer beïnvloedt. c) zich er bewust van zijn waarom beheertechnieken voor veteraanbomenbeheer kunnen verschillen van standaardvoorschriften in de boomverzorging. d) de limieten van de huidige wetenschappelijke en professionele kennis over veteraanbomenbeheer begrijpen en erkennen. a) het beheer van vegetatie en gevallen of gesnoeid hout aanpassen om biotopen te verbeteren.

<p>4. Veteraanbomen-beheer uitvoeren, in overeenstemming met het beheerplan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) de vereisten van het beheerplan begrijpen en ze toepassen om de gewenste doelen te bereiken. b) zijn/haar kennis, ervaring en bestaande richtlijnen gebruiken om de omvang van een geschikte wortelbeschermingszone voor een veteraanboom te bepalen en een geschikte methode kiezen om de zone af te bakenen. c) voorafgaand aan het werk een risicobeoordeling van een veteraanboom maken om te bepalen of het veilig is om te klimmen. d) geschikt gereedschap en materieel selecteren voor het beheerwerk. e) indien nodig het administratief werk voorafgaand aan het beheerwerk in orde maken en bespreken met de klant en/of boomtechnisch raadgever. f) een klimmende inspectie uitvoeren en de bevindingen vastleggen als input voor het beheer van de boom. g) geschikte kroonverankering selecteren en installeren om biomechanische krachten op een vastgesteld defect op te vangen. h) gepast bodembeheer uitvoeren in overeenstemming met het beheerplan. i) beheerwerken uitvoeren met minimale vermijdbare schade aan de veteraanboom, zijn omgeving en de geassocieerde soorten. j) begrijpen waarom het beter kan zijn om beheerwerken gefaseerd uit te voeren. k) werken met aandacht voor bioveiligheid, in overeenstemming met de lokale richtlijnen.
<p>5. De nood identificeren om te monitoren, en de monitoring uitvoeren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) zich bewust zijn van het belang van monitoring in veteraanbomenbeheer. b) informatie verzamelen om lopend veteraanbomenbeheer te sturen, zoals opgedragen.
<p>6. Bedreigingen voor populaties veteraanbomen identificeren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) de factoren omschrijven met een impact op de duurzaamheid van populaties veteraanbomen.

n°: 12

Titel: Persoonlijke vaardigheden en competenties.

Samenvatting: Uitvoerders hebben sterke overdraagbare (niet-technische) vaardigheden, als aanvulling op hun veteraanbomenkennis, om veteraanbomenbeheer en –behoud te ondersteunen.

Algemene kennisvelden en vaardigheden <i>De uitvoerder kan</i>	Specifieke kennisvelden en vaardigheden <i>Met name:</i>
1. Effectieve communicatievaardigheden aantonen om de bescherming van veteraanbomen te ondersteunen. 2. Effectieve organisatievaardigheden aantonen. 3. De limieten van zijn/haar professionele capaciteiten erkennen.	a) effectief communiceren met het brede publiek en andere belanghebbenden over boomtechnische informatie. b) tweerichtingscommunicatie tot stand brengen met alle belanghebbenden, inclusief boomtechnisch adviseurs. In zijn/haar werk rekening houden met alle relevante informatie die aangeleverd wordt door anderen en complementair werken aan andere professionals. a) heldere en accurate gegevens bijhouden over veteraanbomenbeheer. a) begrijpen en erkennen dat verschillende rollen een verschillend type en niveau van professionele kennis en vaardigheden vereisen, en hulp zoeken indien nodig.